

Marktscan diagnostische tussentijdse toets

1. Diagnostische tussentijdse toets

In opdracht van het ministerie van OCW ontwikkelt het College voor Toetsen en Examens (CvTE) in een drie jaar durende pilot een prototype voor een diagnostische tussentijdse toets (DTT) voor het voortgezet onderwijs. Deze pilot is gestart in schooljaar 2014-2015 en eindigt aan het eind van schooljaar 2016-2017. Volgens OCW onderscheidt de DTT zich door een combinatie van vijf punten van bestaande toetsen:

1. De DTT is gebaseerd op de tussendoelen voortgezet onderwijs (vo) en is methode-onafhankelijk.
2. De DTT helpt leraren en leerlingen om 'onder de motorkap te kijken', door zeer gedetailleerde informatie over de vaardigheden van leerlingen te verschaffen. De DTT geeft niet alleen een niveau-indicatie, maar ook diagnostische informatie over de leergroeimogelijkheden van iedere leerling (assessment to support learning).
3. De DTT kent vijf verschillende niveaus: voor zowel vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-tl, havo als vwo is er een unieke DTT samengesteld. Dit betekent dat alle leerlingen op hun eigen niveau uitgedaagd worden.
4. De DTT is adaptief. Dit wil zeggen dat de DTT zich aanpast aan het niveau dat de leerlingen tijdens het maken laten zien, totdat een betrouwbare diagnose mogelijk is. Iedere leerling krijgt dus een afname op maat.
5. De DTT heeft vernieuwende itemtypes (vraagtypes). De toets is methode-onafhankelijk en is gebaseerd op leerlingmodellen die beschrijven welke kennis en vaardigheden noodzakelijk zijn voor een prestatie op een bepaald niveau. Juist in dit aspect is de DTT anders dan andere diagnostische toetsen. De leerlingen zijn op een intuïtievare manier met de stof bezig.

2. Quickscan

Het ministerie van OCW wil graag weten wat de positie van de DTT is ten opzichte van andere toetsen en toetsontwikkelingen in de markt. Daarom heeft zij Oberon gevraagd een beperkte quickscan uit te voeren. Gezien het krappe tijdspad is afgesproken dat de quickscan zich beperkt tot de belangrijkste Nederlandse toetsleveranciers en uitgevers van leermiddelen en tot een aantal hoofdonderwerpen.

Leveranciers

In overleg met OCW zijn de volgende leveranciers¹ en uitgevers geselecteerd:

▪ AMN	▪ Magister (SchoolMaster)
▪ Andriessen	▪ Malmberg BV
▪ A-vision	▪ Muiswerk Educatief
▪ Bettermarks	▪ Noordhoff Uitgevers
▪ Boom uitgevers BV	▪ Paragin BV
▪ Bureau ICE	▪ Rekening en Taalzee (Oefenweb)
▪ Cito	▪ ThiemeMeulenhoff
▪ Diatoetsen	▪ Uitgeverij Deviant

¹ Vanwege de leesbaarheid spreken we in de rest van deze notitie uitsluitend over leveranciers.

Onderwerpen

Net als de leveranciers zijn ook de te onderzoeken onderwerpen vastgesteld in overleg met OCW. We hebben de toetsen van de zestien leveranciers bekeken op de volgende onderwerpen:

1. Formatief toetsen: biedt de leverancier formatieve (methode-onafhankelijke) toetsen aan?
2. Diagnostisch toetsen: heeft de leverancier diagnostische toetsen?
3. Vakken, leerjaren en onderwijstypen: voor welke vakken, leerjaren en onderwijstypen zijn er toetsen?
4. Cognitieve of leerlingmodellen ten behoeve van interventies op onderwijskundig gebied: worden op basis van de resultaten op de toets concrete suggesties gegeven voor het leerproces / om de ontwikkeling van de leerling te versterken?
5. Digitaal toetsen: zijn de toetsen digitaal af te nemen?
6. Geautomatiseerde scoring: is bij de toetsen sprake van geautomatiseerde scoring en rapportages?
7. Itemvormen: bevatten de toetsen vernieuwende vraagtypen (niet alleen meerkeuzevragen)?
8. Adaptief toetsen: zijn de toetsen adaptief en hoe is de adaptiviteit vormgegeven?
9. Validiteit en betrouwbaarheid: wat is bekend over de validiteit en de betrouwbaarheid van de toetsen?
10. Historie: sinds wanneer ontwikkelt de leverancier toetsen?
11. Samenwerking: heeft de leverancier internationale samenwerkingspartners?

Werkwijze

We zijn de quickscan gestart met een webresearch. Met behulp van de informatie op de websites van de leveranciers hebben we voor elke leverancier de informatie met betrekking tot de elf onderwerpen in beeld gebracht in een Exceloverzicht. Op basis van dit overzicht hebben we in overleg met OCW vijf leveranciers geselecteerd die we telefonisch en/of per mail benaderd hebben voor aanvullende informatie. Deze informatie hebben we toegevoegd aan het overzicht.²

3. Resultaten

De resultaten van de quickscan zijn opgenomen in een Exceloverzicht waarin per leverancier informatie over de onderzochte onderwerpen is opgenomen.³ We vatten hier de belangrijkste bevindingen samen. De DTT is een formatieve diagnostische toets voor Nederlands, Engels en Wiskunde, die wordt afgenomen aan het einde van de onderbouw. Van de zestien onderzochte leveranciers zijn er tien die formatieve diagnostische toetsen aanbieden. Aangezien het formatieve en diagnostische karakter een belangrijk kenmerk is van de DTT beperken we ons bij de verdere beschrijving van de resultaten tot deze tien leveranciers.

- Het betreft bij alle tien leveranciers toetsen die digitaal worden afgenomen. De scoring en rapportages van de toetsen is bij al de leveranciers geautomatiseerd.
- Zeven van de tien leveranciers bieden toetsen aan voor een of twee van de DTT-vakken, een voor dezelfde drie vakken als de DTT en twee leveranciers hebben toetsen voor meer vakken dan de DTT.
- Waar de DTT zich beperkt tot een eenmalige afname aan het einde van de onderbouwperiode bieden de tien leveranciers toetsen aan voor meerdere momenten. Er zijn daarbij verschillen tussen de leveranciers. Zo bieden sommige leveranciers toetsen aan

² Vanwege het tijdpad hebben we slechts van vier van de vijf benaderde leveranciers tijdig aanvullende informatie ontvangen.

³ Dit overzicht sturen we separaat mee aan de opdrachtgever.

voor een beperkt aantal momenten in de vo-periode, terwijl andere toetsen hebben voor meerdere afnames in alle leerjaren en onderwijstypen van het vo.

- De DTT is een adaptieve toets. Tijdens het maken van de toets wordt het niveau van de toets aangepast aan het niveau van de leerling. Bij de tien leveranciers hebben de toetsen in meer of mindere mate een adaptief karakter. Er zijn verschillende manieren waarop dit adaptieve karakter vorm wordt gegeven. In sommige gevallen is niet de toets zelf adaptief, maar wordt gebruik gemaakt van een voortoets of van scores op eerdere toetsen om de meest passende toets voor een leerling te kiezen. In andere gevallen maakt de toets onderdeel uit van een methode en maken leerlingen een toets die past bij hun studievoortgang. In weer andere gevallen is de adaptiviteit op vergelijkbare wijze uitgewerkt als bij de DTT.
- De DTT bevat vernieuwende itemvormen. De toetsen van de tien leveranciers bevatten in de meeste gevallen meerkeuze-, invul en open vragen. Twee leveranciers bieden daarnaast ook interactieve opgaven en/of andere vernieuwende itemvormen aan.
- De DTT geeft niet alleen een niveau-indicatie, maar ook diagnostische informatie over de leergroeimogelijkheden van iedere leerling. De toetsen van de tien leveranciers geven ook allemaal diagnostische informatie. Ze laten zien welke onderdelen van een bepaald domein een leerling al goed beheerst en welke nog minder. Een deel van de toetsen biedt een uitgebreide foutenanalyse die gebruikt kan worden voor de verdere vormgeving van het onderwijs. Ook zijn er toetsen die op basis van de sterke en zwakke punten van een leerling direct vervolgoefeningen aanbieden, suggesties geven voor verdere oefeningen of de leerling feedback geven waarmee deze zijn niveau kan verbeteren.